At fravælge det ønskede

Forældres sorg og sundhedsprofessionelles perspektiver ved abort på føtal indikation

Mette Eklund

Adjunkt, Jordemoderuddannelsen UC SYD

Forskningsjordemoder, Regionshospitalet Gødstrup

Ph.d.-studerende

“Jeg går meget ind for at forældre selv skal kunne vælge at afbryde en graviditet. Så selvom jeg synes, at det her foster har på en eller anden måde en status, så vejer den (holdning) ikke tungere end at jeg stadig tænker, at……() at det er helt fuldstændigt iorden at fravælge….. men derfor synes jeg stadig Ikke at man skal skære i det eller bare kyle det ud… altså der er meget forskel”

Citat: Jordemoder ansat på et specialiseret afsnit for tab

Danmark – en abort positiv kontekst

Forældrenes ret til selvbestemmelse

?

Dilemmaer og svære følelser

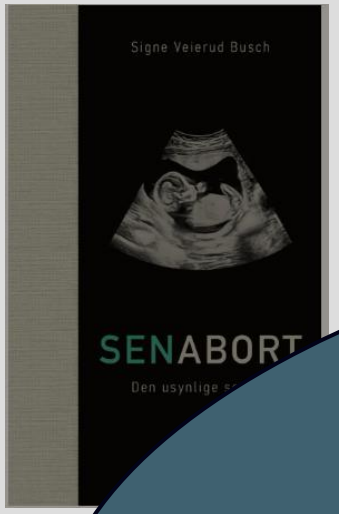

Original research

Abortion narratives in contemporary Denmark: the problems of normalisation

Anita Wohlmann

"..... de nyere danske abortfortællinger [er] vigtige, fordi de udvikler et nuanceret sprog for forskellige abortoplevelser inden for en grundlæggende abortpositiv position"

Oversat fra:

Abortion narratives in contemporary Denmark: the problems of normalization af Anita Wohlmann

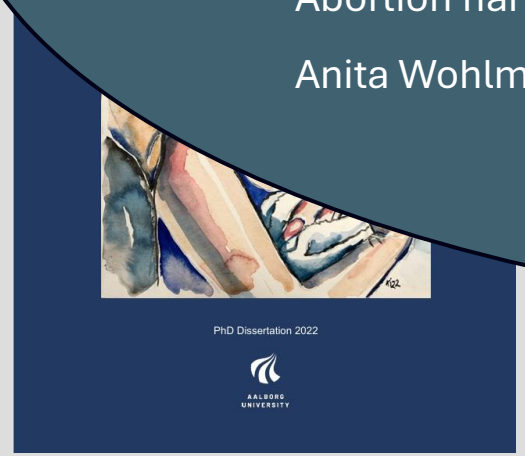

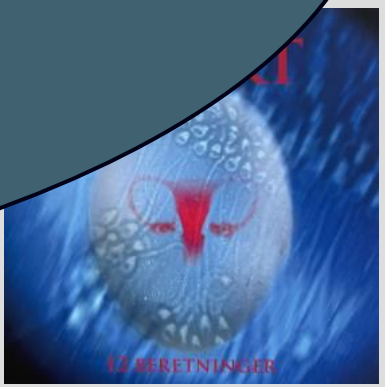

Beslutningen - Abort pga sygdom eller handicap hos fosteret

Modsætningsfyldte værdier

Det bedste for for barnet selv
Det bedste for søskende
Det bedste for ægteskabet
(hindre fremtidig lidelse)

Man passer da på sit barn/holder det I live

Det "man" gør

Afklarede

Følelser af ambivalens,

eksistentiel byrde og sorg

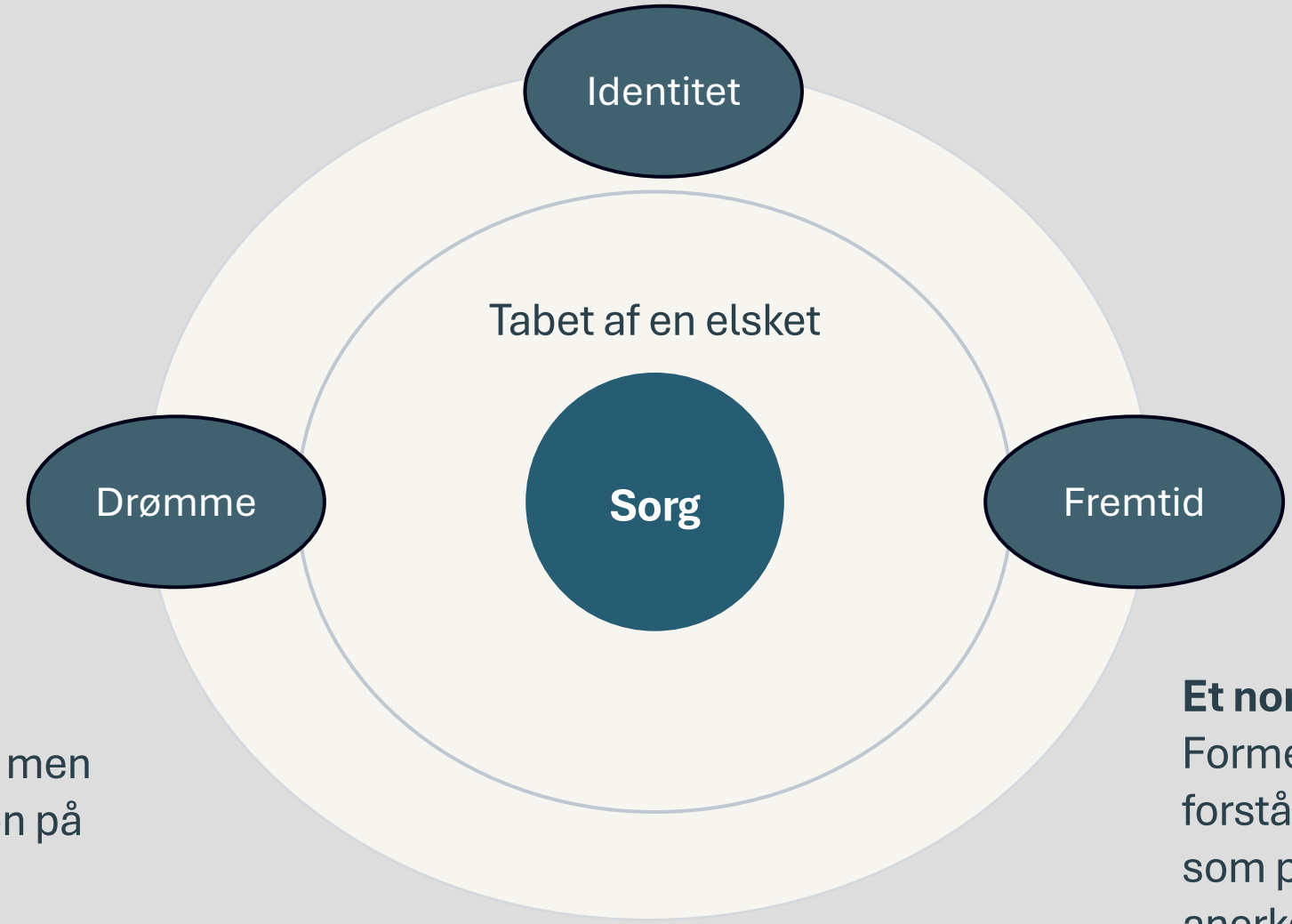

Eksistentielt fænomen
En universel og naturlig, men dybt smertefuld, reaktion på tabet af det, som har betydning og værdi i menneskers liv.

Et normativt fænomen
Formet af kulturelle forståelser og sociale normer, som påvirker, hvordan sorg anerkendes, udtrykkes og mødes af omgivelserne

(Guldin and Leget 2025, Køster 2025, Kofoed 2022)

Det særlige ved abort på føtal indikation

Hvad mistes?

Et foster?

NORMATIV TVETYDIGHED

Et barn?

50 ÅR MED FRI ABORT I DANMARK

23.05.2023 | NYHEDSANALYSE

Efter 50 år er kernen i abortdebatten nærmest uforandret: Er det et foster eller et barn?

Den danske abortlov fylder onsdag 50 år, og mange ønsker, at den bliver ændret. Men i hjertet af den ny debat står det gamle dilemma: Hvad er det, kvinden har i maven?

Risiko for ensomhe … sistentielle dilemmaer

Forældre citater:

”Det er alt sammen så klinisk når du sidder sammen med lægerne. De kalder det abort, de kalder det ikke fødsel. De taler om det som et ikke-levedygtigt foster. Alle de ord er meget rationelle, men det holder op med at være rationelt i det øjeblik, du føder det lille barn. Da jeg så det lille væsen var det eneste jeg tænkte; jamen gud, hvad er det dog, vi har gjort?”

[Par kæmper med moralske skrupler efter sen provokeret abort]

Forældre citater:

”Jeg kan godt lide anerkendelsen af hende, hvis jeg kalder mig far til to. Men hvad der er svært ved det er, at så har jeg slået mit eget barn ihjel.”

Par kæmper med moralske skrupler efter sen provokeret abort

Routledge
Taylor & Francis Group

Death Studies

ISSN: 0748-1187 (Print) 1091-7683 (Online) Journal homepage: www.tandfonline.com/journals/udst20

Grief reactions the first year after termination of pregnancy due to fetal anomaly

Mette Vingborg Eklund, Maja O'Connor, Anne Hammer, Christina Prinds, Sören Möller & Dorte Hvidtjoern

Forældres sorg efter abort på føtal indikation

Perinatal grief scale

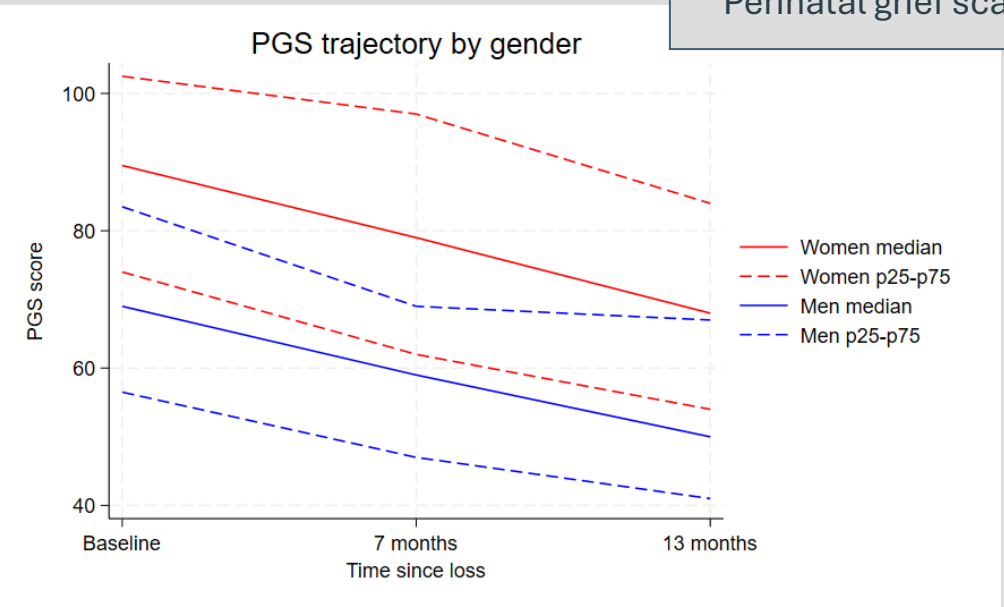

Forlænget sorglidelse

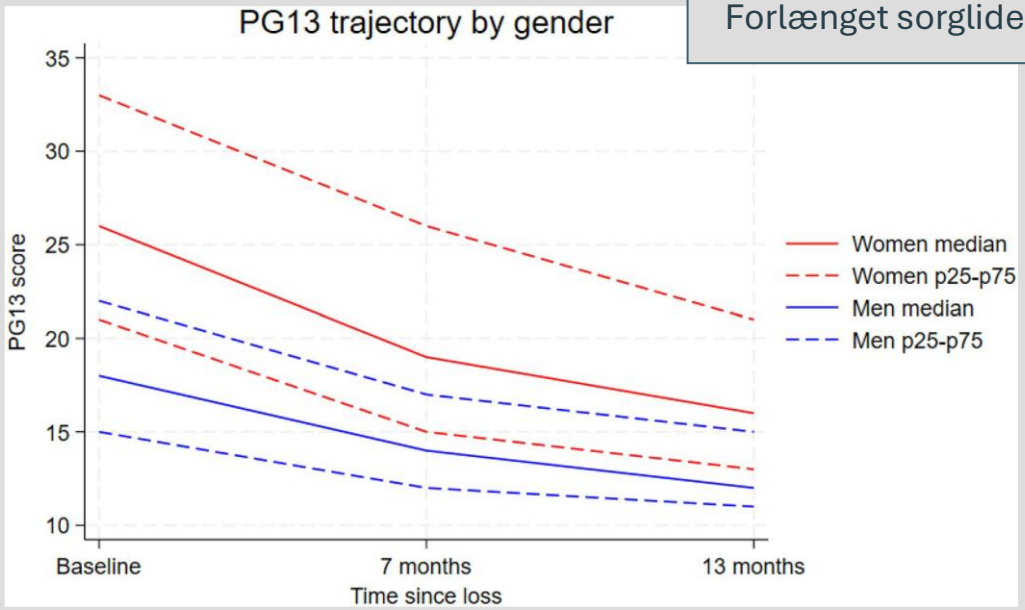

- Sorgniveauet falder over tid
- Højere scores hos kvinder end hos mænd
- Stor variation I scores
- Betydelig sorg hos relativt mange 13 måneder efter tabet

Resultater – De enkelte spørgsmål

60 %

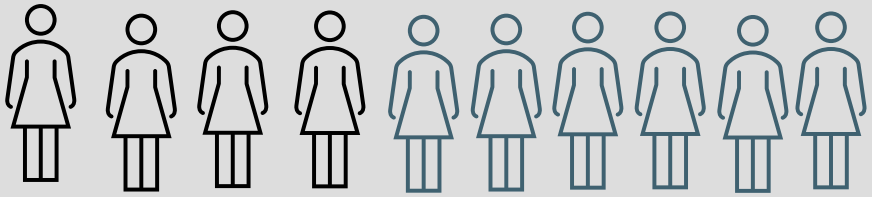

“Jeg sørger over mit barn”

60 %

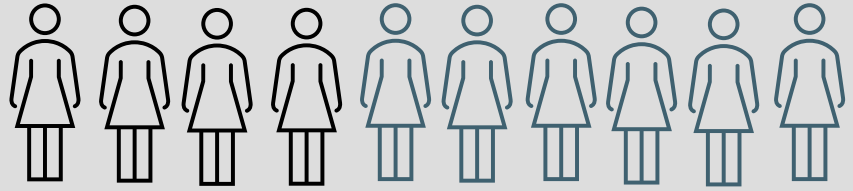

“Jeg har behov for at tale om mit barn“

13 måneder efter abort på føtal indikation

Resultater – De enkelte spørgsmål

20-25 %

7-8 %

Skyld og selvbebrejdelse

OBS

?

ET KONKRET MINDE TIL DE TOMME ARME
sprutegruppen.dk

Nordiske sundhedsprofessionelle

Jordemødre

Obstetrikere

Gynækologer

Sygeplejersker

Føtalmedicinere

Nordiske sundhedsprofessionelle

Støtter kvinders ret til selvbestemmelse

Anser abort som en vigtig sundhedsydelse

Meningsfuldt

Kan være forbundet med moralske og etiske dilemmaer

(Lindström, Meta, et al. 2011; Hammarstedt, Meta, et al. 2006; Linjala, Lotta Maria Vilhelmiina, et al. 2026; Vinggaard Christensen, Anne, et al. 2013; Dempsey, B., S. Callaghan, et al., 2024; Andersson, Inga-Maj, et al., 2014)

Moralske og etiske dilemmaer I Nordisk kontekst?

- Stigende gestationsalder
- Hvis årsagen vurderes “tvivlsom”
- Ved gentagne aborter

(Lindström, Meta, et al. 2011; Hammarstedt, Meta, et al. 2006; Linjala, Lotta Maria Vilhelmiina, et al. 2026; Vinggaard Christensen, Anne, et al. 2013)

"A few gynecologists (3-5%) had considered changing their job because of termination of pregnancy being part of their work". (Hammarstedt, Meta, et al. 2006)

"Misgivings occurred sometimes in connection with surgical and late abortions (~ 1/5)".

(Hammarstedt, Meta, et al. 2006)

"…I try to shield myself, repress what I am doing,……."

(Lindström, Meta, et al. 2011)

Moralsk håndterbarhed

Sundhedspersonale gør provokerede aborter til **moralsk udholdelige** begivenheder gennem tre indbyrdes forbundne former for omsorgspraksis:

1) kliniske retningslinjer
2) Relationel omsorg
3) Ved at fremme tilknytningen mellem foster og forældre

(Heinsen, Laura Louise, et al., 2023)

Midwifery 148 (2025) 104515

Contents lists available at ScienceDirect

Midwifery

journal homepage: www.elsevier.com/locate/midw

Core values in midwifery - intensified and deepened: A qualitative study of midwives' experience of meaning when working in a specialised unit for late pregnancy loss

Mette Vingborg Eklund [a,b,c,*], Joan Hansen [b], Anne Hammer [b,c], Maja O'Connor [d], Christina Prinds [e,f,g], Dorte Hvidtjoern [a,c]

Menings forhandling

Tvetydighed og dilemmaer

Personlig forhandling

-Meningsfuldt

-Moralsk acceptabelt

Menings forhandling

Værdighed, Omsorg og Respekt

Forældrenes ret til selvbestemmelse

Omsorg og respekt for forster/barn

En ikke-dømmende tilgang

Meningsforhandling

Konkurrerende værdier

"Ja, det gør jeg rent faktisk (parkerer egen holdning). Jeg tænker, de har valgt det her, og det respekterer jeg. At det var det, der var det rigtige valg for dem, og så gør jeg det bedste for at de, kommer godt på den på den anden side"

Perso[illegible]ærdier

Forældrenes ret
-til at vælge
-til "ikke-dømmende" omsorg

Meningsforhandling

Konkurrerende værdier

Vigtigt:

Beslutningen lå ikke hos dem, men hos forældrene og det regionale abortsamråd

Fravær af ansvar

Involvering I forløbene blev nemmere at bære

Meningsforhandling

Konkurrerende værdier

‘

“Det gør noget for mig, at samfundet har besluttet det. Det gør noget for mig, at nogle har set på det. Om det her, det er faktisk okay at afslutte det her liv. Det gør noget for mig og gør noget i, at jeg kan gå ind og hjælpe i den her situation med oprejst pande, havde jeg nær sagt”

?

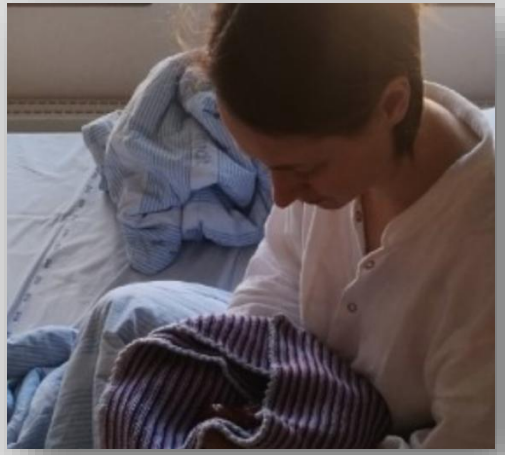

Jordemødre

Obstetrikere

Gynækologer

Sygeplejersker

Føtalmedicinere

Referencer

Lindström, Meta, et al. 2011 Experiences of working with induced abortion: focus group discussions with gynaecologists and midwives/nurses. Scandinavian journal of caring sciences 25(3):542-548.

Hammarstedt, Meta, Ann Lalos, and Marianne Wulff 2006 A population-based study of Swedish gynecologists' experiences of working in abortion care. Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica 85(2):229-235.

Linjala, Lotta Maria Vilhelmiina, et al. 2026 At the shift: Norwegian abortion providers between policy and practice. Culture, health & sexuality:1-12.

Vinggaard Christensen, Anne, Anne Hjøllund Christiansen, and Birgit Petersson 2013 Faced with a dilemma: Danish midwives' experiences with and attitudes towards late termination of pregnancy. Scandinavian journal of caring sciences 27(4):913-920.

Dempsey, B., S. Callaghan, and M. F. Higgins 2024 Providers’ experiences with abortion care: A scoping review. PloS one 19(7):e0303601.

Andersson, Inga-Maj, Kristina Gemzell-Danielsson, and Kyllike Christensson 2014 Caring for women undergoing second-trimester medical termination of pregnancy. Contraception (Stoneham) 89(5):460-465.

Heinsen, Laura Louise, Camilla Bruheim, and Stine Willum Adrian 2023 Orchestrating moral bearability in the clinical management of second-trimester selective abortion. Social science & medicine (1982) 338:116306.